

TOMORY ZSUZSA

VI. ELŐADÁS

VI. Nevelési alkalmak

Kodály Zoltán *Visszatekintés* műve e téren nevelésünknek hathatós irányt mutat. A mellékletben hozom gyakran ismételt, felhozott gondolatait e téren. (Felolvasni.) A lényeg: tanításunk alapja mindig a magyar ősműveltség szerves alapja legyen, s akkor nem tévedhetünk. Kérdéseinket mindenkor megválaszolja nyelvünk, ősimáink, meséink és dalaink.

Nevelési alkalom

életünk minden perce. Nem kell hivatalos engedélyre várni a magyar erkölcsstan, nyelv, történelem, néprajz, néphagyomány tanítására – egy-egy elejtett szó, gondolat, mely őseink világát idézi néha többet jelent egy óras előadásnál...

Fontos:

embertársaink öntudatának, önérzetének feltétlen támogatása a szeretet jegyében. A tanítvány érezze mindenkor a szerető gondoskodást!

(Az elbátortalanítás, tagadás szelleme tőlünk idegen, s közöttünk nincs helye!)

Ahol látunk gyermekeket, akik nem tudják, hogyan használják üres óráikat, szent kötelességünk érdeklődési körükbe tartozó építő tevékenységre tanítani.

A gyermek jelenlegi tudásfokánál mindig magasabb célt tűzzünk ki vele együtt a számára.

Igen kedves és tisztelt és jószágos számtan/fizika tanárunk, Dr. Péter Gyula kedvenc mondásai:

„Nincsen lehetetlenség, csak tehetetlenség!”

„Az ember esze sínen jár, vége a sínnek, vége az észnek”.

Ez a két mondat igen sok nehézségen segített át az életben. Felfedeztem, hogy milyen nagy kísértést jelentenek a sínek, s azt, hogy ritkán vezetnek el az ember való céljához.

Megbeszélés: hol, hogyan, mit lehet most azonnal teljesíteni

Nevelési alkalmak

A XVII. Országos Találkozó meggyőzhetett mindenkit arról, hogy milyen nagy szükség van az önkéntes néprajzi, nyelvjárási gyűjtők munkájára ma is, amikor még mindig igazak Kodály Zoltán örökérvényű szavai, amelyek a találkozó mottójául is szolgáltak:

„Amikor egy ledöntött nemzet újjá akarja magát építeni, szüksége van, inkább, mint valaha, a hagyomány minden porszemecskéjére.”

Láttuk korábban, hogy a magyar beszéd alapja az összhang és a dal. Erre, s az őshagyományok ápolására figyelmeztet Kodály Zoltán Visszatekintés c. könyvében:

A zenével való tanítás és magasabb eszmeiség jelenkori táltosa Kodály Zoltán gondolatait idézem az alábbiakban, magyar hagyományainkkal összevetve.

a. A magyar zene a magyar nyelvvel egyidős:

„A magyar népdal tehát nem pusztán a mai falusi élet visszhangja, nemcsak a 'falusi ember primitív érzéseinek' kifejezője (milyen különös, hogy a legáltalánosabb emberi érzések a legnagyobb költők lantján is a népdal 'primitív' hangján szólnak meg, annál is inkább, mennél erősebbek!), hanem az egész magyar lélek tükré. Mint egy nagy gyűjtőmedencébe, századokon át belefolyt a magyar érzelmi élet minden patakja, nyomot hagyott benne a magyarság minden lelki élménye, bölcsőjétől fogva: mert **kétségtelennek kell tartanunk, hogy a magyar dal a magyar nyelvvel egyidős.**”, a magyar lélek „**az európai léleknek egy és más tekintetben felette áll.**”⁴⁷

b. Nemzeti fennmaradásunk záloga a magyar ének:

A régi dallamokban nyilatkozó, töretlen ősi magyar lelket fenntartani, ahol bágyadt, felfrissíteni: ebbe az egy tennivalóba sűrítendő a magyarság fennmaradásának egész problémája. Ezt is szolgáljuk régi dalaink fenntartásával, terjesztésével. Művészeti jelentőségük ma már nyilvánvaló, ezek fogják megteremteni azt a lelki talajt, amelyből egy, az egész nemzetnek szóló, új magyar zene kivirágozhatik, s amelynek teljes kiépítésén még sok nemzedéknek kell dolgozni.

Akadnak, akik a régi dal ápolásába holmi reakciós, hátratekintő, visszafelé haladó szándékot szeretnének belemagyarázni. Elfelejtik, hogy **minden nagy művészetnek kettős arca van: mennél régiebb századokba nyúlnak vissza gyökerek, annál messzibb jövőbe sugárzik ki. A fa koronája oly magasra nő, amilyen mélyen fúródik gyökere a talajba. A magyar zene is: minél mélyebben bocsátja gyökereit a magyar lélek talajába, annál magasabbra nő a koronája, annál tovább él.**”⁴⁸

c. Tündéerkert, vagy pusztulás?

„Mi lesz a jövő? Tündéerkert, vagy pusztaság? Rajtunk áll. Azon múlik: lesz-e elég munkás kéz. Elég kiművelt fejű és lelkű karvezető, aki meglátja, mi a teendő, s azt véghez is tudja vinni. Mert két kézre kell harcolni.”⁴⁹

A magyar dalban ő is a régi Tündérkor egy visszatérő sugarát látta.

⁴⁷ Kodály Zoltán Visszatekintés, 34. old.

⁴⁸ Kodály Zoltán Visszatekintés, 55. old.

⁴⁹ Kodály Zoltán Visszatekintés, 56. old.

d. Lélek és anyag közötti híd.

Korábban említettem, hogy a dal az anyag alakításának eszköze, magasabb tudat hordozója. Amint így volt a Tündérkorban, ma is igaz: a leghathatósabb nevelő, alkotó eszköz a dal.

„Kinek lesz kedve az anyaggal való hosszas és reménytelen küzdelemre (mert ebben merült ki eddig a próbamunka), ha a lélek és anyag közti utat ennyire megrövidítheti?”⁵⁰

e. Ősi játékok.

„Kiss Áron játékkönyve — minden tanítónak a kezébe kellene adni — a magyar gyermek elvesztett paradicsomának emlékét őrzi. Megsejtteti még azokkal is, akiknek szomorú gyermeksége városon telt el...

Minden énekelt hang a mai iskolából jóformán száműzött Múzsáknak készít szállást a gyermek lelkében. A gyermek ösztönszerű, természetes nyelve a dal, s minél fiatalabb, annál inkább kívánja mellé a mozgást. A mai iskolának egyik főbaja, hogy nem engedi eleget énekelni és mozogni a gyermeket. A zene és testmozgás szerves kapcsolata: énekes játék a szabad ég alatt, ősidők óta a gyermek életének legfőbb öröme.

Ez ősi játékok fenntartása elsőrendű kulturális és nemzeti érdek. Egyrészt valóságos tárházai a tudat alatti magyarságnak. Tudat alatti elemeknek eddig még alig méltatott, nagy szerepe van a nemzeti jelleg kialakulásában. Aki nem játszott gyermekkorában e játékokat, annyival is kevésbé magyar. Benne a nemzethez tartozás sokágú, bonyolult érzése feltétlenül szegényesebb, hiányosabb. Egy csomó jellegzetesen magyar testmozdulat, szólás-, hanglejtésforma, dallam: kimaradt lelki életének építőanyagából. A nevelésnek oda kell törekednie, hogy ez a szó: „magyar vagyok”, minél gazdagabb tartalmat, minél több életet, színt jelentsen mindenkinek egyénileg is, különben vajmi könnyen üres frázissá szárad...”

f. A magyarságtudat programja.

„A zene elemei külön-külön is értékes nevelő eszközök. A ritmus figyelmet, koncentrációt, határozottságot, beidegző képességet fejleszt. A dallam az érzés világát nyitja meg. Az erőfokok változása, a hangszín: hallószervünk élesítője. Az ének végül oly sokoldalú testi műklődés, hogy testnevelő hatása is felmérhetetlen, — ha tán valakinek a léleknevelés nem volna fontos. Egészségi haszna közismert; erről külön könyvet írtak.

De lássuk most csak a nemzetnevelő szerepét. Ezen nem holmi ostoba irredenta dalokat értek, zászlólobogtatással, soha nem látott magyaros maskarákban. Óvodáskorban a magyarság tudat alatti elemeinek

⁵⁰ Kodály Zoltán Visszatekintés, 61. old.

beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk. Magyar mivoltunk épületének mintegy a föld alatti alapjait kell itt lerakni. Minél mélyebbre épül a fundamentum, annál szilárdabb az épület.

A tudat alatti magyarság első talpköve a nyelv.

A tudat alatti magyarság másik talpköve a zene.

A tudat alatti nemzeti vonások legjobb megalapozója a néphagyomány, elsősorban játék és gyermekdalaival.⁵¹

Itt hozzáteszem: a tudatalatti szót behelyettesíthetjük a „tündérkori” szóval. A „tudat alatti” és „tudat feletti” világunk a Tündérkor valóságában egyesül.

g. A szellem ereje legyőzi az anyag ellenállását.

„S ahol az emberi megismerés határait érzük, ott a zene még túlmutat rajtuk, olyan világba, melyet megismerni nem, csak sejteni lehet...

...Kinek lesz kedve az anyaggal való hosszas és reménytelen küzdelemre, ha a lélek és anyag közötti út ennyire megrövidíthető?...Ilyenkor bizonyulhat be, hogy a szellem ereje legyőzi az anyag ellenállását. A szellemi ember törekvése, a lélek uralma a testen, hatalmas segítőeszközt nyer a rendszeres beszédtanulásban.”⁵²

h. A zene az emberiség közös nyelve.

Mindszenti Dánielt idézve: „**A' mi eredetét nézi, én azt tartom: a' muzsika természeti erő míve, következőleg ' muzsikai tehetség az emberrel születik, 's ennél fogva mióta emberi nem e' földön tanyázik, azóta mindig meg van benne e' tehetség.**”⁵³

i. Pogány szokásaink.

„E kötet a naptári éven vévighaladva veszi sorra az időhöz fűződő énekszóval járó szokásokat. Külsőségesnek látszik ez a rend: de jól mutatja a természettel együtt élő ember viszonyát az évszakok váltakozásaihoz. Ismeretes, hogy a keresztény ünnepek ősrégi, pogány, természeti ünnepek időpontjaihoz (téli és nyári napforduló) alkalmazkodtak, s nem tudhatjuk, hogy a vallásosra átfestett külső alatt mennyi őspogány elem lappang máig. A pogány elemek szigorúan vett tudományos feltárása még kutatójára vár... Pedig ott (t.i. a rokon népeknél) néhol még napjainkig eleven élet a pogányság, míg a magyar pogányságról elenyésző csekély adatunk van. Századokig tartott, míg a kereszténység, legalább formailag eltüntette. Hogy lelki tartalmából mennyi maradt meg a népben: nehéz volna pontosan megállapítani, de úgylátszik nem kevés.

⁵¹ Kodály Zoltán Visszatekintés, 93-95. old.

⁵² Kodály Zoltán Visszatekintés, 305. old.

⁵³ Kodály Zoltán Visszatekintés, 161. old.

Már egyes szokásokhoz való szívós ragaszkodás is annak a jele, hogy a pogány elem tovább él. Egyházi, világi hatóság válllvetve üldözte, irtotta azokat, ha nem illeszkedtek be az új rendbe. Nemcsak régi, XI-XIII. századi törvényeinkre gondolunk. Még az 1900-as években egy falusi plébános úgy próbálta a szentiváni tűzgrásnak végét vetni, hogy ajánlják fel e 'pogány szokást' engesztelésül a községet ért tűzvészért. Tehát a rátapadt vallásos elemek sem mentesítették az egyházi anatómia alól.

A sámánkodás emlékeit a regösénekekben, a varázsolás utolsó maradványait gyermekdalokban nyomozzák a kutatók és aligha tévedünk, ha azt hisszük, hogy a „lebeke tárgy” (I. Középkori Magyar Verseink.1921:204) és más rossz elleni igéknek valaha kottázható dallamuk volt. Ritmusuk erre vall, és ki tudja, melyik dallamunkban lappang valami nyomuk...Ha népünk megőrzött bizonyíthatólag harmadfélezeréves dallamokat, nem lehetetlenség, hogy ezek közt ilyen is rejtekezik.

...A jókívánság...a régi embernek szinte varázserejű érték lehetett, amit szívesen viszonzott tőle telhetően. A sok ünnepi névnapi köszöntő egy melegebb, barátságosabb, testvéribb, emberszeretőbb népélet emléke. A régi ember életét a népszokások sűrű erdeje vette körül. Az élet minden mozzanatát ékesítették és emlékezetessé tették. **Ősiségükre jellemző, hogy például Kalotaszeg húsz lakodalmi mozzanatában az egyházi esketése csak egy: a tizenötödik. (A Magyarság Néprajza, II.400)** A civilizáció sokat elpusztított belőlük. Szerepüket részben átvették más intézmények. Az „íratlan régi törvény”-t kiszorította a sok írott „új törvény”. De még mai maradványaikban is mély betekintést nyújtanak műveltségünk történetébe.”⁵⁴

Élete munkáját összegezve pedig ezeket mondja:

„Most, hogy szorgos kezek összehordtak minden babszemet, amit az élet útján elhullattam, látszik az út, áttekinthető kezdetéig. Mi lehetett a hajtóerő, amely minden akadály ellenére máig egyenes úton hol röpítette, hol vonszolta ennek az életnek szekerét? Egy reménytelen, viszonzatlan szerelem. A néphez, melynek ezeréves látható története, és talán még jobban nyelvében, dalában élő TÖBBEZERÉVES LÁTHATATLAN ÉLETE (kiemelés: a szerzőtől) ellenállhatatlanul vonz magához...”

„Nem hihet a magyar jövőben, aki nincs meggyőződve, hogy ez nem maradhat így. Képtelenség, hogy magyar gyermekek hathetedének nevelése a legfontosabb életkorban a véletlenre legyen bízva.

Az újabb lélektan meggyőzően fejti ki, hogy a nevelésben a három-hét éves kor sokkal fontosabb a következő éveknél. Amit ez a kor elront, vagy elmulaszt, később helyrehozni nem lehet. Ezekben az években eldőlt az ember sorsa jóformán az egész életre.

⁵⁴ Kodály Zoltán Visszatekintés, 202. old.

A tudat alatti nemzeti vonások legjobb megalapozója a néphagyomány, elsősorban a játék-és gyermekdalaival. Ezekben van ugyan, ami közös Európa népeivel, de van különbség is... A lélek alaprétegét nem lehet kétféle anyagból lerakni. Anyanyelve csak egy lehet az embernek, zeneileg is.

*

Lelkünk alaprétegétől megtagadták őslegendáink ismeretét, s idegen népek hitregéit kényszerítették iskolás gyermekeinkre, noha ezek nemcsak idegeneknek számítottak, de azt sem árulták el nekünk, hogy ősrégünk félreértett, félremagyarázott parányai. De ez egy másik előadás sorozat tárgya lehetne. Egy gondolatra kitérek Magor-Hunor névvel, szerepével kapcsolatban, mégpedig arra, hogy az átvevők "ikerlegendái" mivé torzították e két névvel kapcsolatos természettudományi valót. Amint a korábbiakban már láttuk, Magor a Nap magja, teste, Hunor a nap sugarainak a jelképe. A nap sugarai hivatottak a nap teremtő erejét közvetíteni a Föld felé. Ugyanakkor, hatalmas erejüknel fogva a napsugarak "rombolni" is képesek, például elpusztítják a kórokozókat. Átvevő műveltségek e finom, de lényeges árnyalatot nem értették, s az egyik iker már gyilkossá vált kezükben. A nevek értelmével sem voltak tisztában, amikor a K-N szócsoporthú Kaint tették meg gabonatermelővé, s ezt a hivatást alacsonyabb rendűnek vélték az állattartásnál, ahol a palóc Napistent, Bált tették meg állattenyésztővé és élő áldozatot bemutatóvá, mely szokás korok szellemi romlásának a következménye.

Ugyanezzel a tájékozatlansággal találkozunk, ha ásatásoknál lelt, számukra ismeretlen rendeltetésű, tartalmú tárggyal, írással találkozunk. A tárgyat "áldozati" valaminek nevezik el, a lelkiismeret tükörét varázseszköznek, s az írást talánynak. Ez néhány igen szemléltető ok arra nézve, hogy mindig magyar alapról induljunk el, ha okot és igazságot keresünk – hiszen mindkettő Istenünk kezében van.

Mielőtt elválnánk egymástól, biztosítani szeretném önmagunkat arról, hogy ősi hitregéinket el tudjuk mondani gyermekeinknek, hogy mind jobban lelki kívánsággá váljon életükben őseink tudásának ismerete.

A CSODASZARVAS

Magyar Adorján

A szarvas legkiterjedtebb és legősibb élettere a Kárpátmedence. Nemzeti múzeumunk szarvas csontváza hihetetlen nagysága a legközömbösebb szemlélő tiszteletét is kiváltja: hatalmas koronája valóban az eget érinti, s a csillagvilágban folytatódik. Tejútunk egy részének felvétele agancs alakú, s Kezdetek című könyvem hozza.

Magyar Adorján nyelvünk tanúságát tárja elénk nevével és szerepével kapcsolatban:

Ősnyelvünkben a szarvasnak különböző nevei voltak, például az ág szavunkból képezett ágos, ágas, ágis, ákos. Népünk a ruhaakasztó fogast is nevezi ágas-nak. Régen lecsontított ágú fiatal fenyőfából, de szarvasagancsból is, készült úgy fogas mint lámpacsillár, azaz „gyertyaágas” is. A szarvasagancsból való csillárokon a gyertyák mindig az egyes ágak hegyén voltak. Régi kastélyokban, múzeumokban akárhányat is láthatunk még. Csuda vagy csoda szavunk eredeti értelme fényesség volt és ez magyarázza meg Csodaszarvasunk e nevét is, azért mert őseink a Csodaszarvas agancsa hegyeire fényes Csillagokat képzeltek, amelyek estéknként kigyulladnak, reggelenként elalusznak. Amint ez dunántúli népi csodaszarvas énekeinkben máig is fönmaradott. (Lássad: Sebestyén Gyula: „Regös Énekek.” Budapest, 1902.):

**Csodafia szarvasnak ezer ága-boga,
Ezer ága-bogán ezer égő gyertya,
Gyujtatlan gyulladnak, oltatlan alusznak.**

Ki nem veszi észre itten a fiatal fenyőfából avagy szarvasagancsból készülő csillárban a karácsonyfávali összefüggést? A regösök, akik között egy szarvasálarcos, agancsai hegyein égő gyertyákat viselt, ma is karácsony és újév éjszakáján járnak a magyar falvakban. Újév és karácsony, vagyis a téli napforduló ünnepe, őseinknél a Napisten újjászületése ünnepe, a régi naptárak szerint még egy napra esett.

Míg a közönséges gyertyaágason a gyertyákat természetesen gyújtani és oltani kellett, de regösénekeink szerint a Csodaszarvas ezer ága-bogán a gyertyák, azaz a Csillagok: „gyujtatlan gyulladnak, oltatlan alusznak”, miként az Égen. Vagyis, hogy tehát itt az égi Csillagok gyönyörű, költői jelképezéséről van szó, azonnal megértjük ha tudjuk, hogy népi regösénekeink szerint a Csodaszarvas az Ég felhői közül tűnik elő és ezután az égi folyóvíz melletti halastóban (a Tejút és a Vízöntő csillagképe) az ott sarjadozó gyöngye sásocskákon lefelészlik. Sebestyén Gyula is megemlíti, hogy keleti és északi rokonénepeink az égi Csodaszarvast szintén ismerik, valamint, hogy a mongoloknál, bizonyos szertartásoknál, olyan szarvasálarc is szerepel amelynek szarvai hegyein stilizált lángocskák ábrázolják. Továbbá, hogy a bolgár kolindaénekekben a Csodaszarvas agancsa hegyein csillagok vannak. (Lásd: Berze Nagy János az „*Ethnographia*” folyóirat 1927. Évfolyamában megjelent cikkét.)

A karácsonyi ajándékok eredetére meg az mutat rá, hogy a mi Csodaszarvasunk ágabogán édességek, dió, mogyoró stb. is szokott lenni, a gyermekek számára. Viszont az, hogy énekek szerint, a szarvas szőrén is Csillagok vannak, ezt az fejteti meg, hogy a közönséges szarvasok kétoldalán is néha még vannak fehér foltok, bár ezek az idősebb állatoknál mindinkább eltűnnek, de a fiataloknál mindig megvannak. Ellenben például a dámszarvasnál és az indiai axis-szarvasnál mindig megmaradnak. Elképzelhetjük pedig, hogy ősidőkben voltak olyan szarvasfélék is, amelyeknek, miként ma a lovaknak, homlokán és szügyén is egy-egy nagyobb fehér folt volt, amelyek által azután a Hajnalcsillag és a Hold jelképeztek. Mármint, ha a ragyogó, fénylő, gyönyörű Csodaszarvas, amelynek az énekek szerint szarvain és szőrén ezernyi Csillag, szarvai között a pirosan fölkelő Nap, szügyén a Hold, homlokán a Hajnalcsillag ragyognak, úgy mi mást jelképezhet mindez mint magát az Eget? Miért van pedig, hogy mindez így világosan csak a magyar nép hagyományáiból tűnik ki? Holott másutt már csak többé-kevésbé értelmetlen töredékeket találunk. Vegyük csak példaképen a Hubertus-mondát: Ebben a szarvas agancsai között már nem a fölkelő Nap, hanem fényes feszület van. Megemlíthetem itt, hogy avar törzseinknél, akik tűztisztelők voltak, a Csodaszarvas szarvai között is napkorong szerepelt, de amelybe egyenlőszárú kereszt volt föltüntetve, azért mert az avaroknál a Nap a Tűzisten jelképe is lévén, náluk a körbefoglalt keresztalak egyúttal a Napban rejlő tüzet is jelentette. Ezen egyenlőszárú kereszt pedig náluk még az első, ősi tűzgyújtó szerszámot: a két egymáshoz dörzsölt fadarabot is jelképezte.

Itt hozzá kell tennem, hogy minden sejt belsejében rejlő élet fényét is egyenlőszárú keresztel jelképezték őseink, s keresztzemes kézimunkáink máig is. Ősi imáink szerint: „Forogjatok szent keresztel, hadd aludjak Mária kebelében...” A korábbiakból tudjuk, hogy

Mária kebelében forró tűz ég.... Azt is hallottuk, hogy a fény a keresztirányú hullám példája, s ez túlmutat a tűzcsiholó szerszám alakján.

Ismételem: Miért van az, hogy eddig nem voltunk soha képesek csodaszarvasregénk igazi értékét, szépségét fölfogni? Csakis azért mert: Először is, népi hagyományainkkal nem törődtünk mindaddig amíg olyan néprajz-tudósok mint Sebestyén, gyűjteni nem kezdték, de másodsor azért is mert ezután sem igen foglalkoztunk velük. Sőt még ezután is mindig a magyar hagyományok eredetiségében kételkedtünk, mindent ami a miénk idegenből átvettnek képzeltük, az „ázsiai, sátoros nomádság” tévtana miatt kénytelenek voltunk minden olyan műveltségi elemet amely nálunk és valamely európai népnél is hasonló, onnan általunk átvettnek tartani, ha az ott bármilyen csenevész és értelmetlen maradvány is és ha nálunk bármily fejlett és szép is. Mert hiszen kétségtelen, hogy ázsiai nomádok nem hozhatnak magukkal onnan európai műveltségi elemeket, amelyeket aztán európai népeknek kellett volna tőlük átvenniök!

Említettem, hogy a szarvas egyik ősnyelvünkbeli neve ágas, ákos, ágos volt és hogy Csodaszarvas tulajdonképen ragyogó szarvas jelentett. Nos, a magyarban az ág (fa ága) szó, amely a szarvas agancsa ágaira is vonatkozatható, azonos hangalakú az Ég (mennység) szavunkkal, de azonos az ég, égni igénkkel is, amely hiszen tűzre is **vonatkozik, a tűz pedig fényes is. Minden nép mythológiája szerint az Ég a tűz eredetelye, ahonnan aztán azt istenség (például Prometheus) hozza le. És nem meglepetve kell-e észrevegnyük hogy a latin ignum, szláv ogany = tűz, és hogy az indiai, de a velünk rokon dravida népektől származó mythológiában is a tűz istensége neve Ágni, amely név tehát szintén ég igénkből kelletett származzon. De hát ki gondolhatott avagy mert volna ilyesmire gondolni ha mi „műveletlen, sátoros nomádok” voltunk?! Tudjuk, hogy az Ég istensége nálunk Úr néven is neveztetik, nem csodálatos-e tehát, hogy a latinban, olaszban urere, ardere = égni, míg a görögben, latinban Uranosz meg Urania az Ég megszemélyesítései! Mind, mind ez csak csupa véletlenség-e? Hiszen a törökben is aga = úr, ami egyrészt a tűz istensége Ágni és a magyar ég, égni szavakat juttatja eszünkbe, de eszünkbe kell juttassa a Csodaszarvas e neve fényes szarvas értelmét is.**

Hiszen csoda, csuda és sűt szavaink is egymással hangtanilag azonosak, ez utóbbi pedig úgy fényességet mint égetést is jelent. És ismét meglepő egyezésként: görögül aga = csodálatos, csodás, age = csodálás, csodálat, megbámulás, agetosz = fenséges, csodás,csodálatos, agla = fényesség, ragyogás, a latinban meg augustus = fenséges, fenkölt, tiszteletre amely szavak ismét a mi ág és ágos, ákos szavainkat kell eszünkbe juttassák, amelyekről láttuk, hogy a Csodaszarvasra is vonatkoznak, aminthogy népi énekünkben a Csodaszarvas ezer ágabogán ma is Csillagok, közöttük a Nap ragyog. Elképzelhető-e ennyi egyezés valótlan alapon, véletlenségből? Holott ha ázsiai nomádságunk elméletét európai árjaelőtti ősnép voltunk elméletével cseréljük föl, akkor minden egyszerű és önmagától értetődőleg tűnik föl előttünk.

Ne feledjük azonban azt sem, hogy Brehm is szól róla („*Tierleben.*”) valamint mindenki aki valaha élő, agancsos hímszarvaszt látott, láthatta annak fenséges, lebilincselő megjelenését, magatartását is. Brehm szavaival: stattlich, edel; edle, stolze Haltung, anstandvoll. Hát még milyenek lehettek az Őskor, ma kihalt, de még a Középkorban is élt óriás-szarvasai!? És milyen gyönyörű és fenséges a kép amelyet szemünk elé képzelhetünk, ha egy ilyen óriástermetű ősz-szarvas hatalmas agancsai

közé odaképzéljük a pirosan ragyogva fölkelő, sugárzó Napot, homlokára a Hajnalcsillagot, (Venus), szügyére az ezüstös Holdat, teste kétoldalára és agancsa hegyeire a hol fölragyogó, hol elalvó Csillagok sokaságát! S ha e fenséges jelenség tehát egyúttal az Ég, tehát a Mindenség jelképe is, akkor azonnal érteni fogjuk azt is, hogy miután őseink fölfogása szerint az Ég és Égisten egymással azonosak, aminthogy még ma is szoktuk mondani, hogy „Az Ég” és ezalatt „Az Isten”-t értünk, akkor: a Csodaszarvas őseinknél tehát az Ég Istene, a Mindenség Istene szimbóluma, jelképe is volt, akit hiszen valóban, ábrázolni nem is, csak jelképezni lehet, de akit őseink mindenben vezetőjüknek is tartottak.

Más cikkeimben kifejtettem, hogy regebeli ősapánk Magyar, vagy Magor (Valamint Hunor, vagy Hadúr, a kunok, hunok szintén regebeli ősapja): tulajdonképpen a Napisten, vagyis őseink fölfogása szerint a magyarság de egyúttal az emberiség ősapja is volt, akit „Magyarok Istene”-nek is neveztek, a Csodaszarvas által vezetett, a Csallóköz szigetén Selyemhajú Tündér Ilonára talál, vagyis a Föld és a lég Istennőjére (azaz költői megszemélyesítésére), akivel a magyarság őseit nemzi. A máig fönmaradt népi regéink szerint Tündér Ilona, násza után a Magyar Ilona nevet veszi föl. (Lássad: Ipolyi Arnold és Kandra Kabos: „*Magyar Mythologia*.”). És íme: **A görög mythologia szerint is Heraklesz, aki hiszen szintén Napisten és a Napban rejlő erőny (energia) megszemélyesítése, a kerinai aranyagancsú, ezüstpatájú Csodaszarvast űzi és így eljut a hyperboreusok országába, vagyis az északi (Balkán) hegységeken túli Isztrosz (a Duna) országába, vagyis Magyarország területére, ahol Artemisszal, más rege szerint egy Echidna nevű nővel, a szkíták őseit nemzi. Ki nem veszi tehát észre itt a mi eredetregénk elcsenevészedett maradványát?** De amihez természetesen az „ázsiai nomádság” tévtanát előbb el kell vetnünk. Avagy az Ázsiából jött magyarok eredetmondájukat a görög mythológiából szedték-e? És ez maradt volna fön mindmáig a nép ajkán a csallóközi magyar nép mondáiban, a dunántúli regösök karácsonyi (azaz a téli napfordulati) csodaszarvas-énekeiben napjainkig is!? Pedig az ázsiázó elmélet kedvéért még az ilyen ethnographiai képtelenségeket is kénytelenek voltunk vagy elfogadni vagy elhallgatni. E népi hagyományainkból, valamint a különböző szomszédaink által tőlünk átvett töredékekből még ma is rekonstruálható egykori nagyszerű és fenséges szimbolikájú eredetregénk. És véletlenség-e vajon még az is, hogy az Égei Tenger görögelőtti őslakóinál valamint Elő-Ázsiában is Heraklesz széltére neveztetett Makar és Magar néven is? (Lássad: Movers: „*Die Phönicier*.” És Fáy Elek: „*A magyarok őshona*.”)

Végül: Ha Csodaszarvasunk az Ég jelképe, akkor azt fekete vagy sötétkék alapszínűnek kell képzelnünk. A világúr, vagyis a Mindenség valóban fekete s benne az égitestek ragyognak. Igen lehetséges, hogy az őskori szarvasok között volt fekete színű is, amelynek testén, homlokán és szügyén fehér foltok voltak. A tisztán fekete szörzet és haj pedig néha kékes fényű is.

Az egytagú szavak megfordíthatása ősnyelvünk egyik törvénye volt. Tűz szavunk megfordítva süt és csuda szavunkat is adja. Ezekkel tökéletesen azonos az árja nyelvek sud, süd dél szava. Viszont dél szavunkkal teljesen azonos a görög délosz fényes, amiértis a görögök Apollon Napistenüket és Artemisz Hold Istennőjüket még Deliosz és Delia néven is neveztek.

Őseinknél a Csodaszarvas az Ég jelképe is volt, mivel pedig költőileg az Ég azonos Istennel, aminthogy népünk „az Ég” alatt ma is érti azt is, hogy „az Isten”,

eszerint a Csodaszarvas az isteni akarat, az isteni rendelkezés, valamint az isteni, avagy természeti örök Törvény jelképe is volt. Ugyanez okból (de még más okból is) volt a Csodaszarvas vezető, vezérlő állat is. Továbbá: A ma kihalt őszarvasok a maiaknál fejlettebb agyvelőjük és ezért értelmesebbek is voltak és miként a dél-afrikai gnú (antilopféle), emberi hangokat is képesek voltak ejteni. Tudjuk, hogy vannak madarak is, amelyek emberi szavak ejtésére sokkal kevésbé alkalmas szájalkattal is képesek emberi szavakat ejteni. A gnúról például Brehm („*Tierleben.*”) valamint Jókai is egyik regényében elmondja, hogy onje, vagy nónyo és navend belem hangzású „szavakat” szokott kiáltani. E nónyo navend-et az ottani búrok (boerek) a maguk nyelvéből (hollandi) „Kisasszony jóestét!”-nek értelmezik. Ha viszont hasonló szavakat az őszarvasok is képesek voltak ejteni, akkor föltételezhető, hogy a belem szó helyett velem-et is ejthettek, mert hiszen a v hang a gnú nevend szavában is megvan. Egy Velem! kiáltás pedig fölszólításként is értelmezhető, vagyis: Kövess engem!-nek. Aki valaha bika bömbölését hallotta, tudja, hogy ez is sokszor belem, bölöm, velem, vőlöm, volon, bölön hangzású. Innen származik egyrészt a magyar bölön, bölény szó, másrészt a más nyelvekben meglévő bull, vol = bika, ökör szó is.

14. Eredetileg minden az Égen történőnek képzelte. a „fehér folyóvíz”, a Tejút, amelyben a valóságban is egy nagy (és több kicsi) sziget látszik. Mellette van a Vizöntő csillagképe és ebbe nyúlik a Bak csillagképe. A Vizöntő azonos a mi regős énekeink tóállás-ával, vagyis az árvíz után visszamaradt kiöntéssel, vízállással, amelyben a Bak, azaz a mi regős énekeink Csodaszarvasa, gázol. De ott van az Égen még az Ikrek, a Szűz és a Nyilas (nyilazó kentaur) csillagképe is, vagyis Magyar-Hunor ikrek, a leányok és az utóbb lóháton a sarvast űző Magyar és Hunor. A sziget itt népmeséink Mennyei Tündérországa, vagyis a Menyország. Ellenben a Duna nagy szigete: a Csallóköz, népi regéink szerint az egykori Földi Tündérország (Földi Paradicsom), amelyben ősidőkben a magyarok Tündér Ilona aranykertjében békés boldogságban éltek.

MAGOR ÉS TÜNDÉRSZÉP ILONA

Más cikkeimben kifejtettem, hogy regebeli ősapánk Magyar, vagy Magor (Valamint Hunor, vagy Hadúr, a kunok, hunok szintén regebeli ősapja): tulajdonképpen a Napisten, vagyis őseink fölfogása szerint a magyarság de egyúttal az emberiség ősapja is volt, akit „Magyarok Istene”-nek is neveztek, a Csodaszarvas által vezetett, a Csallóköz szigetén Selyemhajú Tündér Ilonára talál, vagyis a Föld és a lég Istenőjére (azaz költői megszemélyesítésére), akivel a magyarság őseit nemzi. A máig fennmaradt népi regéink szerint Tündér Ilona, násza után a Magyar Ilona nevet veszi föl. (Lássad: Ipolyi Arnold és Kandra Kabos: „*Magyar Mythologia.*”).

És íme: A görög mythologia szerint is Heraklesz, aki hiszen szintén Napisten és a Napban rejlő erőny (energia) megszemélyesítése, a kerinai aranyagancsú, ezüstpatájú Csodaszarvast űzi és így eljut a hyperboreusok országába, vagyis az északi (Balkán) hegységeken túli Isztrosz (a Duna) országába, vagyis Magyarország területére, ahol Artemisszal, más rege szerint egy Echidna nevű nővel, a szkíták őseit nemzi. Ki nem veszi tehát észre itt a mi eredetregénk elcsenevészedett maradványát? De amihez természetesen az „ázsiai nomádság” tévtanát előbb el kell vetnünk. Avagy az Ázsiából jött magyarok eredetmondájukat a görög mythológiából szedték-e? És ez maradt volna fenn mindmáig a nép ajkán a csallóközi magyar nép mondáiban, a

dunántúli regösök karácsonyi (azaz a téli napfordulati) csodaszarvas-énekeiben napjainkig is!? Pedig az ázsiázó elmélet kedvéért még az ilyen ethnographiai képtelenségeket is kénytelenek voltunk vagy elfogadni vagy elhallgatni.

Itt kitérek a korábban ígért magyarázatra. Magor napunk testét, „magját” jelképezte, s egyúttal a Teremtés ura. Neve fordított alakja a Kam, Kan szó, illetve Hunor neve – ki a napsugár jelképe. A napsugár éltet – de rombolni is tud. Átvevő műveltségek iker hagyományainál már a k-n szócsoporthoz tartozó, tehát Hunorral azonos szereplő Kain való létéről fogalmuk sem volt, s egyéniségüknek megfelelően nem kettős szerepüként hozták a hívők elé, hanem gyilkosként. Ez csak **egy** a milliónyi félreértett magyar hagyománytöredékből...

„E népi hagyományainkból, valamint a különböző szomszédaink által tőlünk átvett töredékekből még ma is rekonstruálható egykori nagyszerű és fenséges szimbolikájú eredetregénk. És véletlenség-e vajon még az is, hogy az Égei Tenger görögelőtti őslakóinál valamint Elő-Ázsiában is Heraklesz széltére neveztetett Makar és Magar néven is? (Magyar Adorján: lássad: Movers: „Die Phönicier.” És Fáy Elek: „A magyarok őshona.”)

Végül: Ha Csodaszarvasunk az Ég jelképe, akkor azt fekete vagy sötétkék alapszínűnek kell képzelnünk. A világűr, vagyis a Mindenség valóban fekete s benne az égitestek ragyognak. Igen lehetséges, hogy az őskori szarvasok között volt fekete színű is, amelynek testén, homlokán és szügyén fehér foltok voltak. A tisztán fekete szőrzet és haj pedig néha kékes fényű is.”

Magyar Adorján műve

Tündérszép Ilonánk neve az élet, a lélek szavakkal azonos: Ő a mi **Élet-anyánk**, életet adó szülőanyánk, Kisboldogasszonyunk, aki testével táplál, gondoz bennünket éppen úgy, mint Nagyboldogasszonyunk, ki a világot szülte és szüli örök vajúdással, a Tejút édes tejevel táplálta megszületett csillagait, napocskáit. Az ő emlékére hívja a magyar gyermekét még ma is csillagomnak, lelkemnek. A korábbi beszélgetésből már tudjuk, hogy ezt a képet a mai, őseink tudásától messze elmaradott tudomány is kezdi felfedezgetni. Szép jelzője ma a babba Mária fogalomban kelt új életre.

Tündér neve fény jelentésű, s mint ilyen, szűzet is jelent. Az ő öröksége szerint minden leány tündér, mióta világ a világ. Ő Tündérország királynője, kiről Ipolyi Arnold (I.132) a következőket mondja: **Csallóköz** még mielőtt **Csallóközzé** lett, volt a **boldog Aranykert**, **melyben aranyhajú tündérek laktak**, jártak, keltek.

Ipolyi Arnold *Magyar Mythológiája* sorra veszi a különböző őshagyományokban jelentkező fénylényeket, azoknak az emberiséggel való keveredését megőrző emlékeket. Viszont hangsúlyozza mindezek során a következőket: „*Csakhogy tündéri mythosunkkal ezenfelül még, egy sajtóságos hitképzetet találunk összekötve, melynél fogva regéink és mondáink a tündéreknél egy különös, csodás, ős boldoglétet, egy boldog aranyhont, tündérországot, tündérvilágot tulajdonítanak, ahol őket ezen ős aranykori boldoglét veszi körül...*” (I:127.old.) Később így folytatja: „*Tündéreinkről népies hagyományainkban legelül is a fentebb már érintett képzetet találunk, mely nekik egy külön, és pedig csodás szépségű arany boldoghont és lakot, tündérvilágot, tündérországot tulajdonít...*” és „*...regéink és mondáink sajátos élénk, eredeti képekben festik azt, szerintök majd a távol messzeségben, tengren és pedig az operenciás tengeren túl hová az út réz, ezüst és arany egymásra következő erdőkön és hasonló folyók mellett, meg az üveg hegyeken át vezet, létezik a tündérhon.*” (I:129.old.)

Ipolyi Magyar Mythológiájának I. kötete 130. oldalán a következő kép tárul elénk: „**... a réz, ezüst, arany erdőn túl, mintegy mennyország nyílik a halandó elébe, a benne jövők szépek lesznek, mint az angyalok, a fákon ragyogó csillagok teremnek, alattok ezüst források folydogálnak, fehér madarak csodásan énekelnek, itt még a varjúkárógás is fülemilének, és a cigánylány is angyal; arany oroslán áll őrt, aranybokrok között fénylik a tündérpalota...**” „**A tündérgyermek ajkaira égből csepeg a tej, bölcsőjük hó és napsugárból készült, mosolyuk mint a hajnal hasadása, ha könnyeznek gyöngy hull a szemekből...** A tündér királyi leány szeméből ha sír gyöngyök, ha mosolyog

ajkairól rózsák, ha lép nyomába aranyak hullanak.... Midőn egy éjjel egy várba leereszkednek, hol, mint a mese mondja, a sötétséget harapni lehetett volna, a terem felvilágosodik, mintha úgymond a hajnal jött volna belé hálni éjszakára, mert négy tündérlány szeméből a szoba négy szögletéből ragyog elő a csodás világosság...” E tündéri hon aranykorának hagyományaink szerint idegenek megérkezése vetett véget éppen úgy, mint ahogy a Kisjézust is idegen bájolók aléltatják el, vagy ahogyan idegenek vágják meg a gólya lábát. Régen tündéri összeink lénye hozott világosságot a sűrű sötétségbe éppen úgy, mint ahogy a ma késő unokái is jóba vetett hitükkel oszlatják e világ sötétségét. Hitünk szerint a jóságot jóssággal mindenkiiben fel lehet ébreszteni: szegénylegény, ha boszorkánnyal találkozik, így szól: „*Adjon Isten jónapot öreganyám!*”, s minden mesehallgató gyermek tudja az erre következő választ: „*Ezer szerencséd, hogy öreganyádnak szólítottál...*”, s ezzel a boszorkányból segítőkész öregasszony, vagy éppen tündér lesz. Amint az Istennel nem élés bűne betegséggel azonosul, úgy a rosszaság, gonoszság csúnyává változtatja az egyént, s a jóság gyakorlásával a betegség is és a csúnyaság is száműzhető e világból. A keresztény papokkal hazánkba érkezett sátánnak hatalma vajmi kevés, s azt is a jó szolgálatába lehet állítani számos népmesénk szerint.

*

Iskolás koromban egyszer találkoztam Tündér Ilona nevével olvasmányainkban, s tudom, hogy napokra levert, mert igaztalannak tartottam mondanivalóját. Ott Tündér Ilonát gonosz nőszemélynek, boszorkánynak mondták.

Azóta tudom, hogy buzgó hittérítők az amerikai indiánok Istenének nevét az ördögre alkalmazták, hogy eltántorítsák őket őseik hitétől. A 21. Században talán felnő a világ annyira, hogy egymás szépségét, hitét értékelni tudja, de legalábbis nem akarja lerontani, eltüntetni, a szépet gonosszal felcserélni.

*

IGAZMONDÓ ARANYTÜKÖRÜNK

Minden ház kiemelt, szép helyén foglalt helyet igazmondó aranytükrünk, melyről így ír Magyar Adorján:

Az asztalon (ebből: oltár) álló kerek Aranytükrő a Nap, de egyúttal a Lelkiismeret jelképe is volt. Ősvallásunk tanítása szerint az ember a lelkiismerete szavát kellett kövesse, hogy mindig az igaz úton maradhasson. A lelkiismeret szavát pedig a Napisten sugallata, tanításaként fogták föl. Lássad mindezt kifejtve és bizonyítva „*A Lelkiismeret Aranytükre*” című művemben.

Népünk apraja-nagyja naponta belenézett aranytükrébe, hogy lássa: van-e valami mulasztása, amit jóvá kell tennie másnap. Karácsonyi, otthonukban tartott tükörbe-nézés szertartásakor még a karonülő kisbabákat is a tükörhöz hozta népünk. Pásztoraink tükrösei ennek az ősi szokásnak a legtovább fenntartott ápolói. Ha naponta igazmondó aranytükrünkibe néztünk volna az elmúlt századok alatt, nem tudtuk volna ilyen hatalmas mértékben elveszíteni önmagunkat, mert tükrünk figyelmeztetett: szépek, jóra törekvők vagytok!

Az aranytükrő, mint lelkiismeretünk szent jelképe még helyet kapott korai bibliafordításainkban. Egy zsolttárunk alcíme: Dávid király tüköre

Idegenek, ha egy korai sírban az elhunyt mellett tükröt találnak, mindig „valami varázslás”-ra gondolnak, az elholtat valami „sámánnak”, noha fogalmuk sincs e szó értelméről, s

sajnos, hogy azok, akik magyar oldalról illetékesek lettek volna felvilágosítani a nemtudókat, nem cselekedtek.

Aranytükörünk három kései, fel nem tűnő, meg nem támadható emlékét őrizem.

Az egyik a jól ismert **pásztortükör**, amit borotválkozó tükörnek, vagy valami hasonló, mindennapi, közönséges használati tárgynak véltek a rejtekét nem ismerők.

Második: búcsúban, vásárokon kapható **mézeskalács szív közepén levő**, most már nem kerek, hanem téglalap alakú tükör volt – ugyancsak valami közönséges magyarázattal.

Ugyan ilyen alkalmakkor lehetett kapni a parányi, kerek **tükör köré vont piros-fehér-zöld kokárdát**. Itt még Magor és Ilona szent színei és a kerek naptükör együttesen jelen volt.

Meg kell említenem, hogy nem magyar műveltségek átvették tőlünk az igazmondó tükör létét, de nem véletlen, hogy ők mindig valami szörnyűséget, csúfságot látnak benne, vagy ilyen célra használják.

TÁLTOSPARIPA

Hazánkban számos csillagszemű gyermek – kikről eddig csak édesanyjuk tudja, hogy királyfiak – szeretné sorsát úgy élni, ahogyan és amiért Isten őt megteremtette, de nem leli táltos paripáját, aki a környező világ istállójának piszkos almán senyved. Gyermekeink talán nem is tudják, hogy ez a táltos paripa őreájuk vár, hogy erőt adjon, s lelküket céljaik felé repíthesse. Nekik kell kivezetni a saját táltos paripájukat az istállóból, parázssal megetetni, hogy azután a szellem tér és idő feletti birodalmát meghódíthassák. Mindenki saját maga Táltos Paripája gazdája, hiszen e táltosparipa saját szívében lakik, s gazdája küldetését jelenti. De a ma magyar királyfiai honnan vegyék a parazsat, hogyan éleszthetik elevenné a régmúlt idők üszkét?

Segítségre van szükségük. Öregebb, tapasztaltabb emberekre, akik még tapasztalták valaha e lélekmelegítő parázs hatását, azt is tudják, hogy e parázs hamvaiból újra éledhet, ha lélekzetükkel élesztgetik.

Következésként használom a **paripa** szót. Talán emlékezünk még az avar B-r szócsoporton belül arra, hogy a p-r szavak átmenetet jelentenek az őserő e világban való jelenlététől az anyag irányába: **pír, parázs** a két zászlóvivője. Táltos paripánkat lelkünk tüze élteti, s repíti céljaink, hivatásunk elérése felé. (Ipolyi Arnold a következőket mondja: Állati mythosunk kitünő alakja azonban a ló, regéink és mondáink sajátságos csodás *tátosa*... az összes mythosok kitünő tiszteletben részesítették I. kötet 314. old. Tátos és lófő.)

*

„...HA ÍGY HALADUNK A KORRAL, AKKOR MŰEMLÉK
LESZ AZ IMA IS...”

(Péliföldszentkereszt, 1975.V.3. Búcsú. G.F-né)

IMÁINK

„... *eleitű hagyatkozott imák*” úgy maradtak fenn „*apárú fiúra, mint a géczy taliga.*” (HLL:48)

„... *ahogyan ők is megtanútták a régi szülőktől, mink meg őtőlük megtanultuk, mitülünk má a gyerekek... de má most azoknak vége szakad, mert az má nem lesz többet folytatva, a*

mostani fiatalság nem imádkozik ilyeneket, nem sokat lehet ám találni azér most se belőlünk ijjen régiekből és akik hát tunnak...” (HHLL:79 Somogy megye)

..... Ez a régiek imádsága volt. Mer a régiek nem tudtak írni-olvasni és amit úgy hallottak, az úgy rájuk ragadt, meg is őrizték, megmaradt az agyukban...” (B-1:78 Nagykanizsa.)

Ez a népi emlékezés évszám szerinti pontossággal emlékezik hitükkel kapcsolatos dolgokra: Ötezer telt, ötezer múlt... mondják egy helyen, másutt az események egymásutánja ismerteti meg velünk a multat.

Őrizzünk meg néhányat. Bővebb magyarázatokkal találkozhatunk az Égen menő Szép Madár. A magyar ima című írásomban, melyben magyarázom, milyen szavakkal helyettesítették idővel őshitük szent gondolatait a tőlünk hiányosan és hibásan átvett „új” hittel:

Egyet könnyörogve kérek: ne csábítson el bennünket senki, amikor Nap, vagy tűzimádó népnek állítanak be bennünket, csak azért, mert ez, vagy az a keleti nép az volt. Még görög történetírók is mondják, hogy tisztelik a napot, a tüzet, stb, de csak Egyet imádnak, az Istent.

Népünk életéből elmaradhatatlan kincs volt az ima. Ezekben a Teremtés folyamatától életük legapróbb része is képviselt. Néhány példával szeretném zárni beszélgetésünket.

A hajnali ima tested-lelket tisztít, s az anyagi való nem gátolhatja a lélek Isten kereső röptét:

*Én felkelék jó reggel hajnalba,
Kimosdódám minden bűneimből,
Megkendőzém arany kendőcskémvel,
Kimenék ajtóm eleibe,
Föltekinték nagy magos mennyégbe,
Ott láték egy kápolnát,
Kűjjel irgalmas,
Bellül kegyelmes...*” (HHLL:514 Mekényes, Baranya megye/Lészped, Moldva.

Reggeli imádság

.....
*Már megvirradván éj után
Kérjük Isten leborulván
Hogy münköt ez nap fáradván,
Bűnbe(n) ne ejcsen a sátán,
úgy foljon nyelvünknek szállása
Ne halaccék duffolása
Szemeinknek nyergelása
Világ hívságait ne lássa,
Min' távol tiszták lehessünk,
Távozzék minden restségünk,
Józan legyen eledelünk,
Jóra forduljon testiünk,
Hogy ez a nap jól elnyugoggyék,
Bódog reánk következék,
Világtól szívünk búcsúzzék,*

*Egy Isten tőlünk áldozzék,
Dicsőség az Istennek... (V.617)*

MOSDÁS KÖZBENI IMA

*Dicsértessél óh áldott víz,
Ki megmostad az én gyarló testemet,
Mosd meg az én bűnös lelkemet!
Dicsíret neked örök Atyaisten!
Ki az egész világot teremtetted,
Áldott a te neved,
Áldott a teljes Szentháromság
Most és Mindörökkön örökké ámen.*

(HLL:75 Somberek, Baranya/Hadikfalva, Bukovina.)

TÖRÖLKÖZÉS KÖZBENI IMA

*Felkelek én szép piros hajnalban,
Megmosdottam arany folyóvízzel
S megkendőztem Mária kendővel.
Feltekintek boldog mennyországba...*

Napját a magyar a kora-hajnal tiszta fényében kezdi, arany folyóvízben mosdik, Mária kendővel törölközik. Nincs az a király, aki nagyobb dicsővel övezhetné magát, mint népünk minden egyes tagja. Testi-lelki tisztasága tudatában állandó Isten-közelben tudja magát, s nemcsak feltekint boldog mennyországba, de bele is lát. Nem vakhit, de egy teremtő élet közvetlen kapcsolatán alapuló lelki tudás ad erőt. A „hitős” magyar ismeri Istenét.

ESTI IMA

Éjtszakáit a következő szavakkal ajánlja Isten kegyelmébe:

*A nap lement
És sötét lett
Kérjük azér szent fölsíged
Az éjcekát oltalmazza
Házunk népünköt.
Pusztuljatok hát rossz álmok,
Sátány lódulj és ne állj ott!
Hol Isten őriz híveit
Ki győzelmet kinek biztosít.
Engedd ezt hatalmas Isten
Fölsígedet kérjük szépen
Kit az Ige Szent Lélekkel
Istenünknek ismerünk el. (HLL:177 Zsére.)*

VILÁGBÉKÉÉRT — MEGNYUGVÁSÉRT — VÉDELEMÉRT VALÓ IMÁK

...

*Hálát és köszönetet mondok neked vérző Krisztusom!
A családom nevibe, az egész világ nevibe,
Születésed óta kereszthalálodig,
Minden szenvedésér', vércseppjeidér', fájdalmaidér'
Amit mi értünk végbevittél a Golgotán és a keresztfán,
Mi azt neked nem tudjuk meghálányi, azért légy imádva,
Áldva,
Dicsőítve,
Magasztalva,
Szeretve,
Tőlem és mindenkitű'
Annyiszor ahány csillag az égen, vízcsepp a tengerbe,
Fűszál a réten, porszem a földön, levél a fákon, hópehely télen,
Amennyi teremtett lény van a világon,
Annyiszor légy imádva,
Áldva, dicsőítve, magasztalva, szeretve tőlem és mindenkitül most és
mindörökkön örökké ámen.*

....

*Légy nekünk
Igazgatónk,
Kormányzónk,
Vezérünk,
Ügyvédünk,
Védelmesőnk,
Testi lelki bajainkban megmentőnk,
S minden szükségleteinkbe segítségünkre,
Add meg Urunk mindnyájunknak a hitet,
A reményt,
A szeretetet,
A szelídséget,
Az alázatosságot,
A békességet,
Az egyetértést,
Áldás, hála,
Áldja meg az Atya
A Fiú,
A Szentlélekúrsten,
Az ő szent áldása szálljon mireánk, és az egész világra most és mindörökké
ámen. (HHLL:677 Bükkszenterzsébet, Heves megye.)*

Egy Nógrád megyei, Hasznos községből való imádkozó a következőket vallja: „...*Hát eztet szombaton legjobban. Szombatyi nap. Hát ha kéri a Szűzanyátú', mer ugye benne van az Urjézus szenvedési, aztán, amit a Szűzanyátó' kér, azt megaggya, hát ugye most legjobban*

kérjük mink is a békét, hozzá mongyuk mindig, hogy a világbékét aggya meg az Úristen.”
(HLL:81)

A következő imát „... *lefevés előtt, vagy bármikor, ha megijedek... valami olyan dolog előadja magát, hogy hát magamnak lelki nyugvást akarok, akkor ezt mondom én. Bárhol! Ha nem hangosan, magamban...*” adja át nekünk egy **tokaji** imádkozó:

*Föld szülte Annát
Anna szülte Máriát
Mária szülte világ megváltóját,
Aki ettől nagyobbat szül
Az árthasson nekünk.*

CSODASZARVAS

Ősi balladáink, ősi imádságaink szerint a távolban kerekedő fekete felhőből tűnik elő Csodaszarvasunk.

**Amott gomolyodik nagy gomolyag felhő,
Abból támad elő Csodálatos szarvas**

**Csodálatos szarvasnak ezer ága-boga,
Ezer ága-bogán ezer égő gyertya**

**Ezer égő lángjuk az égi Csillagok,
Gyújtatlan gyulladnak, oltatlan alusznak**

**A fölkelő Napo,t szarva között hozza
Arany Hajnalcsillag a homlokán ragyog,**

**Ahány szőre szála annyi Csillag rajta,
Ezüstös telt Hold szűgyéről világlik... (V.9:116-7)**

Fentiek szerint tehát a Csodaszarvas agancsai azonosak magával az Életfával.

NÉHÁNY BÚCSÚSZÓ

A bennünket körülvevő indoeurópai népek nyelvészete csak saját nyelvtudásuk, nyelvhasználatuk határáig ér éppen úgy, mint ahogy mi is csak mindenkori tudásunk határáig tudjuk felismerni a nyelvünkbe ágyazott, természettudományi valóságot, ami viszont őseink ösztudásának a kezdetektől része volt. Az indoeurópai nyelvészek sem tudják az ismeretlen kutatni, s éppen ezért nyelvünk adta lehetőségeket nekünk, magyaroknak kell feltárni, ezzel a világ tudáskincsét gyarapítva.

Új gondolatnak látszik, merésznek, de alapos tanulmányozás után igazsága önmagát jelenti ki: népünk ősnép, származása a Teremtés első pillanatához vezet, s ez a valóság nyelvébe van ágyazva. Nyelve ősnyelv, melynek ágai-bogai a későbbi nyelvek. Egyszerűbben: a világ népei gyermekeink, műveltségüket szülőházukban sajátították el, környezetük, életharcai szükségai

szerint változtatták is a tanultakat, némely ismeret teljesen ki is kopott emlékezetükből. Ez a folyamat érthető. Sajnos viszont, hogy az így keletkezett nyelvekben megbomlott a szerves műveltség képviselte lelki alap, melyen keresztül Isten gyermekeinek ismerhetik meg önmagukat. Ezt a tudást, ezt a lelki emelkedettséget, ezt az Istentől örökölt szeretetet kell ismét életük részévé tenni.

.....

**Isten gazdag áldását kérem mindnyájunkra,
s az elvetett magoknak dús életet!**

VÉGE

**A VILÁG LEGSZEBB EMLÉKMŰVE.....LEHETNE.
Magyar Adorján**

Némely lapban (a Fáklya, Warren, Ohio, Magyar Nők München, Kanadai Magyarság és az Amerikai Magyar Élet, Chicago) megjelent „Csodaszarvas” című cikkemben népi regösénekeink, valamint más népköltési adataink nyomán (például Sebestyén Gyula: „A regösök” és Regös énekek” című könyvei, valamint Berze Nagy János az „Ethnographia” folyóiratunk 1927. évfolyamában megjelent cikke) rekonstruáltam Csodaszarvasunk képét olyannyira, amilyen az őseink költői elképzelésében volt, vagyis valóban: csodálatos. Amely csodálatosságából és mythicus voltából csak régi, keresztény és tudálékosan okoskodó krónikásaink vetkőztették le teljesen. Elmondottam, hogy már Sebestyén Gyula és Berze Nagy János néprajztudásaink és mythologusaink közlései nyomán is megállapítható volt, hogy népköltésünkben még fennmaradott Csodaszarvasunk: az Égen, a felhők közül tűnik elő, s hogy ott az égi Duna, vagyis a Tejút melletti, árvízutáni kiöntésben (Vizöntő csillagkép) gázolva, az ott sarjadozó „gyöngye sásocskán” legelészik. Itt találja és üzőbe veszi Magor és Hunor, akik ősmythológiánkban még a Nap ikertestvérpárban való költői megszemélyesítése voltak, vagyis a Napból származó erőny (energia) alkotó, de egyúttal romboló hatalmát is jelképezték. Elmondottam, hogy Magor, vagy Magyar az őseredetében földművelő magyarság (aminthogy a magyarság óriási többsége ma is dolgos, földművelő nép) és hogy Hunor meg a legjellegzetesebben harcoshunok és kunok költői megszemélyesítése is volt. Csakhogy őket a nagyon tudós, azaz tudákos, régi krónikásaink tényleg létezettnak képelték és prózai, vadászó legényekké alakították át, aminthogy például Tündér Ilonából (Magyar nejéből, vagyis a föld megszemélyesítéséből) is náluk: az alánok fejedelme leánya lett. Amiért aztán azt is el kellett hallgatniok, hogy a Csodaszarvas az Égen jelenik meg, illetve, hogy tulajdonképpen az Ég, illetve a Mindenség megszemélyesítése is volt, amiért is rajta a csillagok, a hajnalcsillag, Hold és Nap ragyognak. Mindamit azonban népköltészetünk, mindenek ellenére, mindmáig fönntartott és amely kincseink utolsó töredékei megmentéséért Sebestyén Gyulának tartozunk örök hálával.

Elmondottam, hogy a dunántúli népi regösénekeinkben napjainkig is még mondva, hogy

Csodafia szarvasnak ezer ága-boga,

Ezer ága-bogán ezer égő gyertya:

Gyújtatlan gyulladnak, oltatlan alusznak.

A népi „*Csodafia*” szó alatt „csodálatos” értendő. A Csodaszarvas agancsa hegyein égő „ezer gyertya” az égi csillagok jelképei, nyelvünkbebn meg az „ezer” szónak ma is van „végtelen sok” értelme. Az Ég csillagai pedig valóban esténként „gyújtatlan gyulladnak” és reggelenként „oltatlan alusznak.” De említém annak helyén azt is, hogy múzeumokban, régi kastélyokban ma is láthatunk szarvasagancsból való csillárokat, azaz „gyertyaágásokat” amelyeken a gyertyák mindig az agancs hegyein vannak. Elmondottam, hogy néprajzi adatok alapján kikövetkeztethető, miszerint a Csodaszarvas teste kétoldalán, azaz a „szőren” is csillagok vannak: „*ahány szőre szála, annyi csillag rajta.*” Némely szarvasfajta teste kétoldalán pedig valóban fehér foltocskák sokasága van, mint például az indiai axis szarvasnak, de nálunk is a dámszarvasnak. A Csodaszarvas homlokán van a hajnalcsillag (Venus), szügyén a Hold, két szarva között pedig a „pirosan felkelő Nap” fénylik. Vagyis, amint mondám, a Csodaszarvas tulajdonképpen a Mindenség jelképe is volt. Ma pedig tudjuk, hogy a világvégtelenség fekete színű, s hogy az égitestek e feketeségben fénylenek. Valószínű, hogy az őskori (ma kihalt, de a Középkor elején is élt) óriástermetű szarvasfélék között is voltak fekete színűek is, de amelyek teste kétoldalán szintén volt fehér foltocskák sokasága. Minderről más cikkeimben részletesen és adatokkal támogatva is írtam, amiértis erről itt csak röviden teszek említést.

Nos, ilyen Csodaszarvas ma bárhol, akár Amerikában is, hatalmas nagyságú bronzszoborral és villany-világítással, megvalósítható volna. Ami csak pénzkérdés. Minden bronzszobor idővel majdnem feketévé válik, de bizonyára található volna eljárás, amely a bronzot esetleg egész feketévé is tehetné. Ma villanyvilágítással e szarvas-szobor agancsa hegyeire könnyen képzelhetnénk csillagokat, amelyek esténként valóban „gyújtatlan” gyulladoznának egymásután, reggelenként pedig szintén „oltatlan” aludoznának. Ehhez csupán olyan üvegből, vagy valamilyen műanyagból való égőket kellene készíteni, amelyek bárhonnán tekintve is, csillagalakúnak látszanának. Mivel viszont a szarvasfélék teste kétoldalán levő foltocskák kerek (kivéve a dámszarvaséit, amelyek inkább négyszögletes-szerűek), ezért a szobor teste kétoldalán kerek lukak kellene legyenek, de üveggel, avagy valamilyen műanyaggal elzártan, amelyek belülről, a szobor üreges belsejéből kivilágítottak volnának. E lukakon, a mellékelt rajzomhoz hasonlóan csillagalakú rács kellene legyen, hogy tehát a lukak, bár kerek lennének, de csillagot is mutatnának. Miután pedig az igazi csillagoknak csak többsége fehér fényű, de egy részük sárgás, kékes, pirosas fényű is, ezért a lyukakat borító üveg, avagy műanyag is csak többségében kellene szintelen legyen, míg egyrészük szintén halványan sárgás, kékes és pirosas színű kellene legyen és természetesen ugyanígy az agancson lévő csillagok is. A szobor homlokán egy ugyan ilyen, de nagyobb, csillagos lyuk jelképezné a Hajnalcsillagot, míg szügyén egy még nagyobb, kerek lyuk, fehér tejüveggel, avagy műanyaggal borítva, s belülről kivilágítva, a Holdat jelképezné. Az agancsok között viszont a Napot nagy, gömbölyű és piros színű műanyagból való lámpa képezné, de amelynek fölületén apró, aranyszínű, átlászó pontocskák is volnának, amelyekről, adatok alapján, már kifejtettem, hogy „szikrák”, avagy „életmagocskák” jelképei, amely életszikrákat, avagy életmagokat a Nap állandóan szórja, s ezek a földet megtermékenyítik. Ezen, a Napot jelképező, gömbölyű hólyaglampa a két szarv között vékony, vízszintes bronzpálcán úgy kellene függjön, hogy szélben kissé előre-hátra inoghasson is, mivel e lámpa egyúttal a fölkelő, azaz a téli napfordulókor ujjászületett, tehát még kiseded Nap ringó bölcsőjét is jelképezte, amelyben ő tehát fekszik. Mindezt másutt már részletesen ki is fejttem, amiért itt ezt is csak röviden: E réz, vagy bronzpálcára egyfelől, műanyagból való, kék, másfelől fekete kígyóalak volna fölcsavarva. Amely kígyók a Hidegséget és a Sötétséget jelképezik, vagyis a Nap ellenségeit. De ő bölcsőjében is már oly nagyerejű, hogy mindkettőt legyőzi. Illetve: napkeltekor a hidegség szűnik, a sötétség eloszlik. Eredetileg ugyanis regös énekeseink közül, amelyik a szarvasálarcot viselte, ennek agancsa hegyein nemcsak égő gyertyák voltak, hanem az agancsok között piros hólyaglampa is és az ezt tartó rézpálcára egy felől kék, másfelől fekete zsinór volt fölcsavarva a két kígyó jelképeként, amely zsinórok vége azonban a hólyaglampa tetején lévő nyílás szélénél tovább nem érhetett, mivel a bent égő gyertya, vagy gyertyák lángja elpörkölte volna. Viszont ma a villanyvilágította gömbölyű lámpa (lampion) tetején is kell nyílás legyen, hogy az esetleg kiégő villanyégőket cserélni lehessen.

Továbbá: Mivel regösénekeinkben a Csodaszarvas a Tóállásban gázol, ezért a bronzszobor is mesterséges vízmedencében kellene álljon, vagy csüdig (bokáig) vízben, vagy a vízből csak kissé kiálló talpazaton. Így pedig a szobor, s ennek fényei éjjel a vízben tükröződnének is.

Ezen emlékmű valóban a világ legszebb és legérdekesebb emlékműve lehetne. (Először minden esetre kis mintát, egy vagy két méter magasat kellene készíteni.)

De látjuk itt az elmondottakból is, hogy a tudomány, a művészet, valamint a művelődéstörténelem is, mily nagy hasznát láthatná a néprajz (ethnographia), de különösen a magyar néprajz alapos tanulmányozásának. Habár ezen kívül első sorban is az „ázsiai műveletlen nomádságunk” és „bejövételünk” tévtanát kell elvetnünk, amely miatt mindent „mi vettünk át” másoktól, vagyis amely miatt magunkat szellemi koldusoknak kellett képzelnünk. Holott, ha

rájövünk, hogy hiszen mi Európa legrégebb és műveltségalapító őslakossága fönmaradott élő szigete vagyunk, akkor szinte mérhetetlen szellemi gazdagságunkat is észre kell vennünk. Mind ami közismertté válása valóságos szellemi újjászületésünket is magával hozhatná.

MAGYARSÁGTUDOMÁNYI ÉRTESÍTŐ
JOURNAL OF HUNGARIAN STUDIES
(Kivonatok)

Fenti cím alatt negyedévenként megjelenő Értesítőnk népünk szellemi kincseit, emlékeit óhajtotta megőrizni, s ezeket az utókornak átadni. Mivel az utókor sokszor már nem ismerhette meg nyelvünk kincseit, de az általa átadható lelki, szellemi értékeket még át lehetett adni, úgy ezen magyarságtudományi értesítő egy fedél alatt, angol fordításban is hozta az ott megjelent cikkeket, költeményeket, naplórészleteket, honosságunkat bizonyító okmányokat, mindent, ami magyar életünk teljességéhez tartozott.

Tekintettel arra, hogy közlésre kért írások nagy része elszakított országrészeinkből indulva érkeztek dolgozószobámba, adataik, okmányaik a régmúlt idők terméke, gyakran Árpád hadaival egyidőben érkeztek hazánkba, így a használt szavak értelme számunkra már homályos, csupán „ráérzéses” alapon tudtuk megközelíteni. Éppen ezért gondos kutatás után tisztáztuk a szó eredetét és értelmét. Ezeket az ősz teremtésben született, történelem viharában edzett nyelvi kincseinket

SZÓGYÉMÁNTOK

címszó alatt hoztuk Értesítőnkben.

A következőkben a MÉ 7. száma alatt hozzuk ezen szógyémántokat.

MÉ. 7. sz. 60. old.

Kutyor nádas, vízes terület, melyben erecske folydogál, az 1930-as évek Nyíregyháza és vidéke szóhasználatára szerint. Ballagi szótárában kis gödör, kátyú.

*

MÉ. 8. sz. 36. old.

Villáncs éji őrűz, gyenge tűz (Ballagi Mór szótára).

Villáncsol a tűz, vagy gyertyaláng fel-fellobban

Villáncsó szentjánosbogár (Magyar Adorján, Elméletem ősműveltségünkről, Palóc fejezet, Brehm Tierleben).

Villő fény

Kepe különböző tájakon, különböző számú kévékből rakott gabonakereszt, kalangya. 2. A gabonakeresztben a legfelső kéve, mely hajdan papi tizedben adatott, most ált. papibérben adatni szokott gabona-termesztményi illeték. 3. A learatott búzából az aratórész, kévében aratni, azaz: a képek bizonyos hányadáért aratni.

Belföldi magyar

Hogy vagy?

Virradat

Este

Alkonyatkor

Forradalom

Bukovinai magyar

Hogy élhetsz?

Szürkőnyet

Napszentülte

Mária harangszókor

Felbojdulás

Magyarország	Túlvilág
Csináld meg!	Menj, lásd!
Bajban vagyok!	Jaj, végeznek el!
Észrevette	Számát vette!
Bebörtönöz	Bérekeszt
Öklöm	Kujakom
Besurran	Bésuvad
Nem tudom lerázni	Reám kötült egészen!
Levelez	Írásol
Éretlen búza	Lágylelkű búza
Göröngy	Galy
Tojásívó kotló	Részezes kotló
Közös munka	Kaláka
Sovány	Szigorú
Részezes	Itkányos
Megszimatolta	Megszentette
Eressz el, eressz be!	Csapj el, csapj be!
Megnedvesít	Megvizít
Disznóság	Gamatság
Gazdag leány	Jó gúnyás leány
Térdelj le!	Állj térdre!
Köpeny, szűr, bunda	Mentáva, szokmány, kozsók
Kisbunda, szoknya	Könyökös bunda, rokolya, kreccsán
Házasszony	Ember
Asszony	Nagytársam
Menyasszony	Hazai
Férjuralom	Uram a férfi
Esküvés	Hitlés
Vadházasszonyok	Hitetlenek
Kisasszony	Uriasszony
Nagyságos asszony	Küsasszony
Mesterasszony	Ifjúasszony
Hány óra van?	Hány órakor van?
Ittak és becsíptek	Ittak és megkedvesedtek
Kapnék-e valamit pénzért?	Pénzért nem, csak Isten nevében!
Mi az ára?	Egy „Isten fizesse”.
Tessék az ebédhez!	Jézus hírével nekünk is megvolt!
Féding (a rádiónál)	Zsibbadás
Rajzszeg	Nyomókáló szegecske
Fejkendő	Ruha, vagy ruva
Ruha	Gúnya

Például az *andrásfalvi* fehérnép a következő harmatos versikével énekeli meg *pántlikás*, (azaz *pántikás*) leánykori boldogságát, szemben a gondokkal, amelyek *bekötött fejét* nyomják asszonykorban.

*

MÉ. 9. sz. 43. old.

Rolló Rovásszedő, az 1522.-i lőcsei okiratok szerint.

*

MÉ. 10. sz. 51. old.

Kőszeg sziklából faragott kőszál. Idegen szóval obeliszk. (Adatközlő: Magyar Adorján).

Katrinca Kezkenő, kötény, előke. (Müncheni Kódex, Ballagi Mór A magyar nyelv teljes szótára)

MÉ. 12. sz. 29. old.

Kaszat pelyva eltávolítása után fennmaradó törmelék. (Adatközlő Paposi Vilma, Szabolcs megye.)

Bikó négy lábú, ágakkal befont, szénával töltött vacok. A szénát lepedővel letakarva ágnak használták. (Adatközlő m.f.)

Itce folyadék, vagy szemes áruk kisebbszerű mértéke. Város itzéje, melyre a város bélyege üttetett bebizonyításul, hogy az a törvényesen meghatározott itcénél nem kisebb. (Ballagi, A magyar nyelv teljes szótára)

Messzely gabonaszemek úrmértéke, az itce fele (m.f.)

Figyeljük meg, hogy a **szemes** gabonák mérésére szolgáló edény neve magában rejti magát a **szem** szót is. (Tomory Zsuzsa)

„A nyelv ma tündérvár szikláin kőrözsa, a Halál és Születés nagy kék vizében.”
(Bencze Mihály *Pogány Madonna* c. művéből.)

*

MÉ 13. sz., 37. old.

Mezei Endre László művészünk említette *sugárzás* hagyományainkból jól ismert, s a gyógyítóink a testből áradó kisugárzást **delej**-nek hívták. Ballagi Mór A magyar nyelv teljes szótára (Nap Kiadó, 1998. Felelős szerkesztő Sebestyén Iлона) a következőket mondja:

Delej: vozerő, mely némely testeknél, különösen vasnál mesterséges úton is előidézhető, s melynél fogva ez a közelében eső vas részecskéket szemmel láthatólag vonja magához; *természetes delej, állati delej*. 2. á. é.szellemi erő, mely a rokon, v. ellenszenvet előidézi. 3. az emberben létező természeti erő, melynél fogva vki egy másikra, különösen ennek idegrendszerére rendkívüli hatást képes gyakorolni, és e hatás néha gyógygyerővel bír, máskor betegséget okoz.

Delejez: 1. Delejesít. 2. delejjel gyógyít; pl. delejezni a köszvényben szenvedőt. 3. delejes álomba hoz.

*

VÁZLAT

I. ELŐADÁS
A MAGYARSÁGTUDOMÁNY ÉS ELSŐ ISMERT MEGJELENÉSE

ADJON ISTEN.... – JÓKÍVÁNSÁG

ADY – FEKETE HÚSVÉT – JAVÍTSUNK

IDÉZETEK

Ha későn, ha csonkán, ha senkinek Írjad!” – Arany János

*Szülőanyám, te szép Magyarország,
Hogyne lennék holtig igaz hozzád!*
(Arany János Nemzeti Dal, 1848)

*

Bakai Kornél:

Aki tud, bármilyen gyengén, szóljon...

*

Duma István András

*Kik vagytok magyarok
Mi országunk a lelünk
És a szép magyar nevünk
A melikkel megvagyunk
Míg a földön mozogunk
Magyar emberek vagyunk*

(Duma István András *Kik vagytok magyarok*)

JELIGE

Az elhallgatás a legveszélyesebb hazugságok egyike. Történelmünket Árpád apánk Kárpát medencébe érkezésétől számítva a teremtés hajnaláig nyúló múltunkat tünteti el. Nyelvünket ugyanezen korból eredeztetni pedig nevetséges tudatlanság eredménye.

SZŰKSZAVÚSÁG – A NYELV DALLAMA: LEFELÉ LEJTŐ – DAL – TÁLOS

ADORJÁN ÉLETE – kép: Az ősműveltség első gyűjtőíve

DR. SZŰCS GÁBOR ÉRTÉKELÉSE

ADORJÁN: GONDOLKOZZUNK –

EMBERTAN – NÉHÁNY EMLÉK – kép: koponya alkatok

MUNKAMÓDSZERE

TERMÉSZETI ÖSSZÓ – MŰVELTSÉGI SZÓ

KÖ

MELLÉKLETBŐL: IRODALMA, LEVELEZÉSE, KÉRDÉSEK

VÁZLAT

II. ELŐADÁS

Ismerjük meg hazánkat

Szent helyeink

CSALLÓKÖZ – NEVE – A NÉGY FOLYÓ ÉS POZSONY – KÉPEK – SANUDO DIARII

KIALAKULÁSA – BILL BUTLER (Ancestral rivers of Europe)

JÓZSEF ATTILA: A DUNÁNÁL – IDÉZNI

ÁRVALÁNYHAJ – TÜNDÉRVÁRAK -- KÉPEK

ŐSEREDET:

SZELLEMI – MINDEN HANG A TEREMTÉS ŐSIDEJÉT JELZI, EZÉRT A NYELV
.....ÁLLANDÓ

ANYAGI – AZ ANYAG ÉS ERŐ EGYENSÚLYA – A TEREMTÉST MEGELŐZŐ
.....„SZÜNETES KÖZEPE”.

M.A. HANGOK ÉS SZÍNEK ÖSSZEFÜGGÉSE – IDÉZNI

NYELVÜNK: AZ ŐSTEREMTÉS HANGJAI

KÉTFÉLE FÉNY – Garry Tauber Echo of the Big Bang, Discov. 1997 ... ZAJOS HELY....

ÉG-ÍGE.... – SZÓBOKRA ÉS AZ ÉG, IGE HANGJAINAK JELENTÉSE

AVAR B-R --- EGYETEMES ÉLET SZÜLETÉSE –

A VILÁG EGYETLEN ENERGIÁJA, A TÖBBI ENNEK RÉSZÉ.

JÉZUS: ÉN VAGYOK.....AZ ÉLET: milyen neveken nevezzük?!

Physiology of the cell and it's Atomic Energy, prof. Pappas, Salzburg Austria 1-3-11/2002
international conference of PAPIMI Therapies

IMÁINK

TEREMTÉS TÖRTÉNET – SZUNNYADÓ SZEMEK – KÉP

NB KEBELÉBEN TŰZ –Dan Wi8nters és Gary Taubenser, Disc. 2002 aug. KÉP

„Tűzhelemen Boldogasszon

Szobám közepén az aranszál kereszt

Kerűjjetek kereszték

Őrizzetek angyalok...” (HHLL: 456. old.)

Másutt:

Forogjatok szent kereszték,

Hol nyugosztok Mária kebelébe... (HHLL: 421. old.)

Boldogasszonyunk melengeti léte mélyébe rejtett tűzzel világunkat, aranszál fénnnyel kapcsolódik napunk melegéhez, s ez a fény-szál keresztirányú⁵⁵, népünk aranszál keresztje.

VIZI BÉLA – IDÉZNI

FOGAMZÁS ÉS A GYÖNGYVIRÁG -- KÉP

A TEREMTÉS FOLYAMATA A KÉMIA VILÁGÁBAN U.A., MINT MINDENÜTT.

A MAGYAR HITVILÁGA: A TEREMTÉSSEL KAPCSOLATOS SZEMÉLYES TAPASZTALATÁNAK MEGŐRZÉSE

VÁZLAT

⁵⁵ Tomory Szerves magyar nyelvtudomány

III. ISMERJÜK MEG ANYANYELVÜNKET

41-81

ANYANYELV ELŐFELTÉTELE – MIÉRT ANYANYELV ÉS NEM APANYELV, MÉG AKKOR SEM, HA AZ APA TANÍTJA GYERMEKÉT?

AZ ANYANYELV SZÜLETÉSE UTÁN MAGÁBAN ŐRZI A TEREMTÉS ŐSHULLÁMAIT ÉS ANYAGI TULAJDONSÁGÁNÁL FOGVA EMLÉKEZIK, BEFOGAD, TÁPLÁLJA A LELKET ÉS MINDENK FELETT: KÖZVETÍTI A LÉLEK ÉS TUDAT ÜZENETÉT. (Szerves m.nyelvtud.)

ADORJÁN: „...ismét és ismét azt is észre kell vegyük, meg kell állapítsuk, hogy a magyar nyelv a Természetnek, a természeti valóságoknak csodálatos kifejeződése, hangokbani tükörképe, ami a jövőben még sok kutatáshoz képezhet alapot.” (Kézirat: 2744)

NYELVÜNKRŐL IDEGENEK -- IDÉZNI
KRANTZ – IDÉZNI

SHEVEROVSKIN – NINCS ÉRZELMI ÖSSZÓ – ÉS „MI IS A NYELV?”
Én: nyelvcsalád – tarthatatlan. Östörzsek mint alkotóelemek -- avar

SZEVES M. NYELVTUD.: 18 PONTOT IDÉZNI -- OLVASNI

ALAPFOGALMAI

TUDAT
BESZÉDÜNK ALAPJA: ÖSSZHANG ÉS A DAL

QUANTUM FIZIKA: FELOLVASNI

HANGOK ŐSJELENTÉSE A SZÓ A HANGOK ÉRTELMÉT MAGYARÁZZA--OLVAS

MAGÁNHANGZÓ: A TEREMTÉS DALLAMA.
EDDIGI MEGÁLLAPÍTÁSSAL ELLENTÉTBEN ÉRTELEM VISELŐ IS (por-pór, örül-őrül, stb.) Török őstörzs: magas mh nőiség (tér, tár), mély mh. hímség (túr).

MÁSSALHANGZÓ: A DALLAM IRÁNYA

ERŐ ÉS ANYAG VISZONYA – FELOLVASNI

MAGYAR NEVE, EREDETE, KAPCSOLATAI (MAG-KAM)

VÁZLAT

III. ŐSTÖRZSEINK 82-121 old.

SZÁMROVÁS – ŐSISÉGE JELE... KÉP

MAGYAR CSALÁDFA – KÉP

ŐSTÖRZSEINK ALAPSZÓTÁRA – OLV.

ŐSTÖRZSEINK ALAPSZÓTÁRA ÉS VÁNDORMŰVELTSÉGEI OLV.

SZEMERE – MAGYAR ÖSSZEHASONLÍTÓ TÁBLÁZAT OLV.

ŐSTÖRZSEK IDEGENBEN OLV.

ŐSCÍMER -- OLV.

BRIT FÖLDRAJZI NEVEK – OLV.

VÁZLAT

V. NÉPÜNK EMLÉKŐRZŐ TEHETSÉGE 122-152

Népünk ősemlékezete a teremtés pillanatát rögzíti, s békére törekvő lénye a szép, a jó megőrzésére irányul.

EMLÉKŐRZÉS:

ASSZONYOK

KÖLTŐK – A DUNÁNÁL....OLV.

FÖLDRAJZUNK

BÉL MÁTYÁS

MAGYAR ADORJÁN -- + ZRINYI -- KÉP

ÉS A MAGYAR SZENT KORONA

CSÓKÁS FERENC ÉS SZÉKELY ANDRÁS – TÖBB KÉP

CSIPER – OLV., KÉP

NÉPÜNK LELKE:

a. CSODASZARVAS

b. MAGOR – A MAGÁNYOS CSILLAG -- TUD.: FELOLVASNI

c. TÜNDÉR ILONA

MINDSZENTI DÁNIEL

KODÁLY – A HEGYEK ÉNEKE

KÁNYÁDI SÁNDOR: a BÁNATOS KIRÁLYLEÁNY KÚTJA – OLV.
ORBÁN BALÁZS – ERDÉLY

HORVÁTH IMRE ÉS JÚLIA -- OLV., KÉPEK

KORUNK NAGY EMLÉKÖRZŐI:

M.A. – HORVÁT ISTVÁN

MOLNOS ANGÉLA

DR. NÉMETH KÁLMÁN: CSÁNGÓK -- FELOLVASNI

CSÁNGÓ SZÓJEGYZÉKEK --- OLV.

ISTVÁN KORABELI SZAVAK – OLV.

KIBÉDI SZAVAK --- OLV.

VÁZLAT

VI. NEVELÉSI ALKALMAK

153-170 old.

KODÁLY: „Amikor egy ledöntött nemzet újjá akarja magát építeni, szüksége van, inkább, mint valaha, a hagyomány minden porszemecskéjére.”

**DR. PÉTER GYULA: NINCS LEHETETLENSÉG, CSAK TEHETETLENSÉG
HA AZ EMBER ESZE SÍNEN JÁR, VÉGE A SÍNNEK, VÉGE AZ ÉSZNEK.**

KODÁLY IDÉZETEK

CSODASZARVAS

MAGOR ÉS ILONA

AZ ARANYTÜKÖR

TÁLTOS PARIPA

IMÁINK

ELOLVASNI ÉS KIOSZTANI:

A VILÁG LEGSZEBB EMLÉKMŰVE LEHETNE

NÉHÁNY BÚCSÚSZÓ

A bennünket körülvevő indoeurópai népek nyelvészete csak saját nyelvtudásuk, nyelvhasználatuk határáig ér éppen úgy, mint ahogy mi is csak mindenkori tudásunk határáig tudjuk felismerni a nyelvünkbe ágyazott, természettudományi valóságot, ami viszont őseink ösztudásának a kezdetektől része volt. Az indoeurópai nyelvészek sem tudják az ismeretlent kutatni, s éppen ezért nyelvünk adta lehetőségeket nekünk, magyaroknak kell feltárni, ezzel a világ tudáskincsét gyarapítva.

Új gondolatnak látszik, merésznek, de alapos tanulmányozás után igazsága önmagát jelenti ki: népünk ősnép, származása a Teremtés első pillanatához vezet, s ez a valóság nyelvébe van ágyazva. Nyelve ősnyelv, melynek ágai-bogai a későbbi nyelvek. Egyszerűbben: a világ népei gyermekeink, műveltségüket szülőházukban sajátították el, környezetük, életharcuk szükségai szerint változtatták is a tanultakat, némely ismeret teljesen ki is kopott emlékezetükből. Ez a folyamat érthető. Sajnos viszont, hogy az így keletkezett nyelvekben megbomlott a szerves műveltség képviselte lelki alap, melyen keresztül Isten gyermekeinek ismerhetik meg önmagukat. Ezt a tudást, ezt a lelki emelkedettséget, ezt az Istentől örökölt szeretetet kell ismét életük részévé tenni.

.....

MAGOR

Nem Nimróddal kezdődött, hanem igen régen,

idő még nem tapadt Kusza kerekéhez,
anyaggá még nem formálódott az ősi por,
s Isten az Egy volt ez első hajnalon.
Teremtője annak, mit úgy hívtak: Világ,
dajkálta életre Magor fiát.
Erő szült fényt, fény termett magot,
magját mindannak, ami most én vagyok,
Tudom e történetet, mert millió évekkkel ezelőtt
velem történt ez meg,
s az Ős Ok öntötte belém
az emlékezetet.
Tudósok régből ásott új tudománya
vetíti elém a képeket;
mint meghitt baráti beszélgetés nyomán fakadt kérdésre felelet:
emlékezem...

Emlékezem, mily fényes volt e régi táj,
hogy ismerte az ember mindazt
mi reája vár,
csak mozgató erőit nem kereste soha, hisz tudta,
a szeretet titkos ereje nem fér el
tudós lombikokban.
Csak teremteni, s élni lehet vele;
ha boncolni akarják teremtés titkos rugóit,
fel kell bontaniok mindent, mi született.
Atomná, porrá, kusza köddé rombolni az életet
mit Isten saját erejénél is jobban szeretett
különben elénk állana ma
és megálljt parancsolna
de nem teheti
teremtményeit oly nagyon szereti,
vetületét önnön lényegének,
s várja találkozását léleknek és észnek.
Testvéri találkát Magornak, Hunornak,
Szívnek, akaratnak.

*

(Tomory Zsuzsa, 1966 őszén)

MELLÉKLETEK

IDÉZETEK